

TEESEJÄ VALTION KOOSTA JA KEHITYSASTEESTA

JYRKI KÄKÖNEN: *Pikkuvaltiotutkimus ja vähiten kehittyneet maat kansainvälisessä järjestelmässä. Tutkimus pienuuden, kehittymättömyyden ja köyhyyden vaikutuksista valtioiden kansainväliseen asemaan ja ulkoiseen käyttäytymiseen.* Turun yliopisto, Poliitikan tutkimuksen ja sosiologian laitos, Valtio-opillisia tutkimuksia N:o 39, 1981.

Valtion pieni koko on tekijä, jota niin arkiajattelussa kuin tieteellisessä lähestymisessä on totuttu käyttämään maiden välisissä suhteissa ja ulkopoliitikassa esiintyvien ilmiöiden selittäjänä. Islannin käyttäytyminen taannoisessa sillisodassa Englantia vastaan herätti maailmalla sympatiaa siksi, että se pienenä maana uskalsi uhmata itseään moninverroin suurempaa vastustajaa. Myös solmioihin sonnustautuneet television ulkopoliittiset asiantuntijat aloittavat kernaasti kommenttinsa: »Suuren Neuvostoliiton naapurina pieni Suomi ...».

Jyrki Käkönen on tutkinut, missä määrin tällainen ajattelutapa voisi olla täsmällistä. Mitkä olisivat ne ominaisuudet, joiden suhteen maailman pienimmät valtiot olisivat keskenään samanlaisia? Mitkä tekijät pienuuteen liittyen määräisivät pikkuvaltioiden käyttäytymistä ja asemaa kansainvälisessä järjestelmässä? Mikä on pienten valtioiden rooli kansainvälisen politiikan eri teorioiden mukaan?

Käkönen osoittaa, miten kirjavan joukon maailman pienimmät valtiot muodostavat. Pienuus ei näytä olevan merkittävä valtion käyttäytymistä selittävä tekijä. Myöskään suurvaltojen ja pikkuvaltioiden välisten suhteiden muotoutumisessa ei kokoerolla sinänsä ole ratkaisevaa merkitystä.

Tässä yhteydessä mielenkiintoinen on vähiten kehittyneiden maiden ryhmä. Myös niiden ulkopoliittisessa käyttäytymisessä tärkeämpää kuin koko on se, minkälaisen ideologian ohjaamana valtiota hallitaan ja minkälaisin resurssein se on varustettu. Ideologia määrää tavoitteita, joita kansainväliselle toiminnalle asetetaan. Valtion kapasiteetista sitten riippuu, missä määrin voimia saadaan mobilisoiduksi tavoitteiden ajamiseen.

Tutkimuksen erityiseksi ansioksi on luetava pyrkimys selkeään argumentointiin. Ongelman erittelemisen teesien ja antiteesien avulla haastaa rohkeasti lukijaa pohtimaan erilaisten vaihtoehtojen mahdollisuuksia.

Mikko A. Salo